

№7 / серпень 2018

ВОІН СВІТЛА

ПОДІЯ СПОРТУ

BEWOL

BUDO EXPO 2018:
WARRIOR OF LIGHT
INTERNATIONAL
MARTIAL ARTS SHOW

ОСОБИСТІСТЬ

WU WOMAN SVITLANA ZAVIALOVA

ЖІНКА-ВОІН,
ЯКА НЕСЕ СИЛУ Й СВОБОДУ

БОЙОВЕ КІНО

ЕМОЦІЇ ТА ЕКШН

ЯК ТВОРиться МАГІЯ
БОЙОВИХ КАДРІВ

УКРАЇНСЬКИЙ МАЙСТЕР

ОЛЕКСАНДР СЛЄСАР

НОЖОВИЙ БІЙ

МИСТЕЦТВО НА МЕЖІ ЗАКОНУ

ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

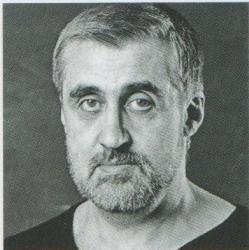

ОРДЕН ЛИЦАРІВ НАВАХИ

Спілкувалася: Тетяна Крижанівська
Фото: Антон Федоров

В РЕСТОРАНІ, ДЕ МИ ЗУСТРІЛИСЯ З ДЕНІСОМ ЧЕРЕВИЧНИКОМ, ГРАЄ САЛЬСА... ДЕНІС ОДРАЗУ ЗВЕРТАЄ НА ЦЕ УВАГУ І ВВАЖАЄ ЗНАКОВИМ МОМЕНТОМ.

Він пояснює: «Я завжди наголошу, що бойцям важливо практикувати іспанські та латиноамериканські танці – танго, фламенко тощо, бо будь-які танці розвивають координацію, вміння управляти тілом і відчувати баланс, ставлять роботу ніг, вчать координувати руки з ногами і дають відчуття дистанції. Найкраща робота ніг в боксі у кубинських боксерів, які танцують з раннього дитинства. В сальсі багато обертів, потрібно багато розвертатись, різко міняти напрямок руху – це укріплює вестибулярний апарат. окрім того, танці допомагають виробити плавність і плинність рухів, вміння рухатися розслаблено та ергономічно, не витрачаючи зайвої енергії, як коти. I в той же час, «вибухати» атакою в потрійний момент. До речі, у ножових культурах часто зустрічаються двобої, замасковані під танці. Наприклад, у понтійських греків, в Апулії чи Калабрії (італійські регіони). Коли з'являлася поліція, бойці робили вигляд, що просто танцюють.

ДОСЬЄ

ДЕНІС ЧЕРЕВИЧНИК

Науковець і дослідник теми ножового бою (НБ), засновник бренду «DIONISIO ZAPATERO»: виробництво точних копій (реплік) історичних ножів ручної роботи – іспанських навах, а також унікальних чоловічих аксесуарів і оригінального одягу власного дизайну для бойових мистецтв та єдиноборств.

Денис Черевичник написав книгу «Всемирная история поножовщины». Це мабуть єдина наукова праця, яка доводить існування на території деяких країн Європи і Латинської Америки XVI–XX ст. ножової культури та культури народної честі. Його монографія одразу отримала титул «Біблія ножового бою». Денис також автор книги «Учебник вымогателя или искусство владения навахой, ножом и цыганскими ножницами».

Трохи про історію і різні ножові культури. Все ж таки іспанська наваха, гуркський кукри, американський боуї та філіппінський ніж-метелик дещо відрізняються один від одного. У них різне призначення, різні легенди. Чи є щось, що їх об'єднує?

Ніж завжди несе в собі культурний підтекст. В залежності від цього виділяють риболовецькі, мисливські та воїнські культури. В риболовецькій культурі все було підпорядковано морю та рибам.

Мисливська культура формувалася навколо теми полювання. У фольклорі ви зустрінете історії про полювання на ведмедів, оленів та інших звірів. Воїнські культури обов'язково наділяють магічним ореолом свою зброю. В ножової культурі все «обертається» навколо поєдинків на ножах. Про ці поєдинки складають вірші та співають пісні.

Що особисто для Вас означає ніж?

Ніж – це інструмент, який сам по собі нічого не означає. В тих країнах, де була розвинена ножова культура, ножі трансформувалися з такою шаленою швидкістю, бо діяли заборонні закони. Для прикладу, іспанська наваха спочатку використовувалася для нарізання листя тютюну, який був дуже популярним в Іспанії XVIII ст. Його завезли з Америки, і всі іспанці «присіли» на нього. А потім уже самі іспанці «присадили» на тютюн свої колонії та володіння (Італію, Філіпіни) та налагодили торгівлю сигарами.

Навахи були цілком легітимними. А після того, як цими ножами вирізали силу-силенну людей, на законодавчому рівні були введені певні обмеження, а саме скорочення довжини клинка. Іспанці не розгубилися і почали називати такі ножі хліборізними.

Ваше захоплення НБ зайдло досить далеко, при цьому саме іспанська культура виявилася вам-найближчою. Чому?

Бо це воїнська культура. Воїни наслідували культуру честі.

Ножових воїнських культур без культур честі в світі не було. Не боятися смерті, бути готовими прийняти її. Все як у японських самураїв з катанами. Іспанці так само відстоювали свою честь з ножами в руках.

Єдиної європейської ножової культури також не існувало. Ножові культури виникали лише в певних країнах. Основним фактором для їх появи була католицька віра. Стара католицька релігія завжди проявляла терпимість до культур честі. Для прикладу, під час війни з Наполеоном 1808–1814 рр. іспанські священики благословляли ножі воїнів. І самі священики були спритними фехтувальниками. Це був культурний феномен католицької віри.

Ви колись замислювалися, чому бокс виник саме в протестантській Англії? Тому що Елизавета I в XVI ст. жорстоко утискала культуру честі. Англійським джентльменам заборонили відповідати на вербалні образи та поступово «задушили» культуру дуелей. В кінці XVII ст. дуелі замінив відносно безпечний беззбройний спорт – бокс.

Тому варто розрізнати власне бойові мистецтва, які виникли для швидкого і лethального знешкодження супротивника, і спортивні єдиноборства, які виникли з метою нелетального знешкодження партнера.

В ортодоксальних культурах не вдалося витіснити ніж, бо вважалося, що удар кулаком не може явно засвідчити, хто є переможцем в бою. З ножем таких питань не виникало. Деякі образи могли бути зміті лише кривою.

ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

ТЕ, що люди носять ножі, не робить їх ні крутими, ні сильними. **БО ОСНОВНИЙ ФАКТОР, ЯКИЙ БУВ ВЛАСТИВИЙ ІСПАНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ, ЦЕ НЕ НАЯВНІСТЬ НОЖА І НАВІТЬ НЕ ВМІННЯ ЙОГО ВИКОРИСТОВУВАТИ, А ГОТОВНІСТЬ ВБИТИ ТУТ І ЗАРАЗ! І ПОМЕРТИ САМОМУ.**

Яке місце ножа в світовій культурі? Зокрема, в українській культурі існує стереотип, що людина з ножем це – злодій та бандит.

У Східній Європі ніколи не існувало культури ножового бою. Оскільки для того, щоб з'явилися складні техніки, школи потребують масовості традиції. Одна людина не здатна створити школу. Така традиція не переживе й десяти років. Оці історії про школи одної людини – відверта маячня, бо Європу «ковбасило» багато сотень років: це Сторічна війна, війна Червоної і Білої троянд, Перша та Друга світові війни. В Іспанії було шість громадянських війн, якби не існувало масової традиції, культура ножового бою ніколи б не збереглася. Ця традиція існувала для всіх верств населення, як для чоловіків, так і для жінок, навіть діти знали, як вправлятися на ножах.

І візьміть для прикладу Україну і Латвію. У нас була масова традиція використання серпа та інших знарядь праці. Як тільки в них зникла необхідність, і прийшов технологічний прогрес, ця традиція зникла – вона просто померла, хоча й була масовою. Зараз, коли ми беремо в руки серпа, ми й гадки не маємо, що з ним робити, для нас це простоrudимент минулого.

Чи сформована сучасна культура ножа?

Цю тему з сучасною культурою ножового бою почали культивувати американці в 70-80-х роках, шукаючи ринки збуту для своєї продукції: модифікованих ножів, гумових ножів тощо. Вони почали створювати цей бренд ножового бою. Вигадувати нові види та стилі. Це все, звичайно, гарно виглядає, але не несе в собі жодного культурного навантаження. Okрім цього, законодавство сурово пильнує ножову тему. З ножем пов'язаний цілий пласт маргінальної культури, що несе в собі реальну загрозу.

З втратою культури честі зараз зникає можливість перевірити свої навички на практиці. Люди стрибають, видумують свої техніки, стилі і школи, але ж перевірити їх ефективність, не порушуючи закон, неможливо. Тому зараз все це продається. Купує все це молодь, представники «барбершопів», люди, які хочуть підвищити свою самооцінку і рівень его. І це все до першої зустрічі з справжніми вбивцями-алкашами.

В чому ви вбачаєте феномен «ножі» в історико-культурному аспекті?

Ніж відносять до частини чоловічої культури. Приблизно до 80-х років ніж був невід'ємною частиною чоловічого туалету, використовувався як аксесуар. В США хлопчикам у 7-8 років дарували перший ніж. Тоді не було комп'ютерів, тому діти гралися з ножами. Зараз ця культура зникла. Якщо раніше хлопчик з ножиком був нормою, то зараз навпаки. Такий хлопчик, м'яко кажучи, виглядатиме дивно.

Коли хлопчик із чеченського чи інгушського аула приїздить в будь-яку країну Європи чи в США і дістає за звичкою ніж, виборюючи собі місце під сонцем, то це створює проблему, порушує громадський спокій. Я вбачаю проблему в різниці культур і паттернах поведінки. У деяких країнах агресія і боротьба за ієархію заохочується і розвивається, а на Заході пригнічується, вважається дикунством.

Навіщо сучасні людині вчитися ножовому бою чи фехтуванню на шпалах іспанського зразка? Що це, окрім як екзотичне хобі?

Скажу лише за себе. Я – історик. Мене особисто ніж цікавить сутінко в історичному та культурному значенні. Для того, щоб зрозуміти цей феномен, я повинністю занурився в історію. Я слухав музику, займався фланенко, захоплювався іспанською кухнею, літературою, етнографією. Для того щоб зрозуміти культуру ножового бою, я буквально мав відчути, чим живуть і чим дихають її носії.

Чому саме іспанська культура?

По-перше, будь-яка культура – це надзвичайно цікаво.

По-друге, це допомагає зберегти ту саму культуру.

Якби я не пройшов усі ці стадії зарнення в культуру, не прожив те життя до ножа, коли я позувався страху смерті, болі і фізичних ушкоджень, я б не зрозумів самої культури ножового бою. Ніж просто з'явився для мене вчасно і просто ліг на вже готову матрицю.

Коли ти просто механічно береш в руки ніж, він тебе не міняє.

Я знаю тисячі людей, які постійно носять з собою ніж, але я знаю напевно, що лише одиниці з них готові його використати. І як показала практика,

**ДЛЯ ТОГО ЩОБ
ЗРОЗУМІТИ КУЛЬТУРУ
НОЖОВОГО БОЮ,
Я БУКВАЛЬНО МАВ
ВІДЧУТИ, ЧИМ
ЖИВУТЬ І ЧИМ
ДИХАЮТЬ ЇЇ НОСІЇ.**

краще б деякі з них його не вимали, бо їхні ножі тут же були використані проти них самих.

Те, що люди носять ножі, не робить їх ні крутими, ні сильними. Бо основний фактор, який був властивий іспанській культурі, це не наявність ножа і навіть не вміння його використовувати, а готовність вбити тут і зараз! І померти самому.

Іспанці взагалі не боялися смерті, не боялися вбивати. Основа ножової ідеології була чітко сформульована. Вважалося, що ножовий боєць в Іспанії – це людина, яка «має яйця». Це основа. Адже справжні іспанські бійці завжди мірялися не ножами, а яйцями.

Деякі дуелі доходили до абсурду. Деколи обидва дуелянти з'язувалися за руки, щоб точно загинути обом. Також з'язувалися ногами, заходили у вузьке приміщення, трималися за руки, затискали зубами хустку, видумували ще купу всього.

Адже частіше за все для кожного дуель була не першою. Билися всіма традиційними способами, кожного разу придумуючи щось нове і складніше. Неможливо було показувати біль, хто хоч трохи зморшився – програв. В такому випадку за правилами інший дуелянт мав право його заколоти.

Без цієї ідеології сам ніж – порожнє місце.

Як слід сприймати себе і опонента з ножем?

Тут може бути всього один фактор – закон. Важливо те, що ніж в світі ніколи не являється і зараз не є легітимною зброя для самооборони. Тому самооборони з ножем не може існувати в принципі – це повний абсурд і введення людей в оману.

Невід'ємним атрибутом відомих нам майстрів НБ Даніла Россі, Ігоря Туніка є сигара. Це якась специфічна мода майстрів НБ?

Так, це також частина культури. Як я згадував раніше, саме тютюну ми завдаччємо появі іспанських навах. Але звичайно, окрім всього це іміджева штука. Стильно і солідно крутити в руках сигару. Це сприяє веденню невимушеної і розслабленої бесіди. Також це своєрідна субкультура і ком'юніті. Це показник певного рівня доходів, рівня життя та інтересів. От бійці мене зрозуміють – коли вони приїздять до іншого міста чи країни, перше, що вони роблять, це шукають спортивний клуб. Так само і шанувальники сигар запитують, де знаходить сигарний клуб. ВІЙ СВІТЛА